

LEDER

Den gode bog og det gode bibliotek

Leder 2018/08/31 Jack J. Frederiksen (/forfatter/3919)

I denne gæsteleder redegør forlagsredaktør Jack J. Frederiksen for sine tanker om den gode bog og det gode bibliotek.

Da jeg for nogen tid siden af Odense Bibliotekerne blev spurgt, om jeg ville deltage i et debatpanel, der skulle diskutere emnet 'den gode bog og det gode bibliotek', åbnede det naturligt op for en del tanker omkring netop dette emne.

Jeg vil her prøve at svare på de spørgsmål, der blev stillet i den forbindelse:

1. Hvordan skal bibliotekernes rolle være i fremtiden, og hvilken eksistensberettigelse har bibliotekerne i en moderne verden, hvor adgangen til information aldrig har været nemmere?
2. Hvad er god litteratur, og hvem er i stand til at definere den?

Som direktør for forlaget HISTORIA er det naturligvis magtpåliggende for mig at forsvare bogen som medie – idet det er den, vi lever af – men det er også altid forfriskende først at se på sin egen rolle, når man skal definere andres. Det vil jeg indledningsvis forsøge at gøre i korthed.

Et forlag producerer eller reproducerer kort sagt viden og indhold. Vi er som forlag således en vigtig (og uundværlig?) del af fødekæden til bibliotekerne. Det er med andre ord os, der sammen med forfatterne, illustratorerne med videre leverer materialerne, som lånerne i sidste ende kan nyde godt af.

Hos HISTORIA udgiver vi både bred og smal litteratur, og vi bryster os af at have været med til at demokratisere forlagsbranchen med vores medudgiverkoncept, der giver flere forfattere mulighed for at udkomme med deres bøger. I en tid hvor de store forlag primært satser på titler med bred appel, er det vigtigt, at der levnes plads til alsidigheden og mangfoldigheden i litteraturen.

Det gode bibliotek?

I Biblioteksloven står der blandt andet, at bibliotekernes rolle er, at:

”Fremme oplysning, uddannelse og kulturel aktivitet ved at stille bøger, tidsskrifter, lydbøger og andre egnede materialer til rådighed såsom musikbærende materialer og elektroniske informationsressourcer, herunder internet og multimedier. Formålet opfyldes gennem kvalitet, alsidighed og aktualitet ved udvælgelsen af materialet.”

Bibliotekernes materialer skal med andre ord afspejle alsidighed, kvalitet og aktualitet – og ikke kun agere efter udbud og efterspørgsel.

Kunst og kultur er nemlig sjældent et spørgsmål om udbud og efterspørgsel, men skal tjene et større alment formål. Formål som oplysning, uddannelse, liveduelighed og æstetik. Derfor har kunstens store mæcener gennem århundreder støttet kunsten og litteraturen.

Siden indførelsen af demokratiet har denne opgave været placeret hos staten og kommunerne.

Jeg mener dermed ikke, at bibliotekernes rolle er at subsidiere forlag og forfattere ved at indkøbe store mængder af titler, der ikke lånes ud, men bibliotekerne har en forpligtelse til at indkøbe både bredt, smalt og alsidigt.

Materialevalget

Et vigtigt indspark i denne debat omhandler netop materialevalget. Som systemet fungerer i dag, er det lektøruddataelserne, der ligger til grund for bibliotekernes materialevalg. Sådan bør det efter min mening også være i fremtiden. Det sikrer en alsidighed og giver mulighed for en lokal og regional forskellighed. Det er med andre ord ikke nødvendigvis de samme materialer, der står på alle landets biblioteker.

Jeg kunne være nervøs for, at der med tiden sker den samme udvikling med de trykte bøger, som det er sket med e- og lydbøger på eReolen (bibliotekernes udlån af e- og lydbøger) i de senere år. Altså, at der sker en centralisering af materialevalget. Det vil betyde, at bestsellere i højere grad vil blive valgt frem for mere smalle titler. Det er en udvikling, jeg vil advare imod, og som efter min mening har betydet en forringelse af materialeudbuddet. Dette er i øvrigt også en udvikling, som vores brancheorganisation Danske Forlag arbejder på at modvirke.

Udover at sikre et bredt udvalg af materialer bør bibliotekerne sikre et bredt kulturelt udbud.

Jeg mener, at de mange aktiviteter, som foredrag, oplæsninger, workshops med videre, der finder sted på landets biblioteker, er vigtige 'veje' til at gøre biblioteket til 'Borgernes Hus'. Biblioteket skal være et sted, som borgerne føler ejerskab til – et sted, hvor de kan søge viden og oplysning på mange niveauer.

Bibliotekerne skal være kulturformidlere i bred forstand – det betegner efter min mening 'det gode bibliotek'. Denne opgave kan styrkes yderligere i fremtiden og udgør sammen med et bredt materialeudvalg bibliotekernes eksistensberettigelse.

Hvad er en god bog, og hvem er i stand til at definere det?

For at gå videre til det andet spørgsmål, 'hvad er god litteratur, og hvem er i stand til at definere den?', så er det svært at svare entydigt. Jeg kan kun sige, hvad god litteratur er for mig personligt, og hvordan vi definerer det hos HISTORIA.

For mig handler det om, hvorvidt bogen 'virker' – om den fungerer ud fra sin egen præmis. Altså bøger, der ikke skuffer, men opfylder sit mål og formål. Derudover ser jeg som forlægger også på den sproglige kvalitet, det visuelle udtryk og generelt den kvalitet, som bogen indeholder.

Bøger er på mange måder en anakronisme – der, bedømt udelukkende som medie, burde være blevet udfaset sammen med kassettebåndet, disketten, CD'en og DVD'en. Grunden til, at den ikke er det, er, at bogen kan noget særligt. Det er nu engang den letteste og mest praktiske måde at kommunikere skriftligt til hinanden.

En god bog er en bog, der gør mig klogere på mig selv og min verden. En bog, der bevæger mig og flytter mig til et andet sted. En bog, der kommer under huden på mig, og ikke mindst en bog, jeg ikke ville have været foruden.

Bibliotekerne skal sikre, at alle har mulighed for fortsat at få disse oplevelser ved at rumme alsidigheden. For at svare på den anden del af dette todelte spørgsmål, så er 'god litteratur' subjektivt. Det er for mig den enkelte læser, der afgør, hvad der er en god bog og en god læseoplevelse.

Disse oplevelser skal bibliotekerne stille til rådighed – også i fremtiden. Det er den gode bog og det gode bibliotek for mig.

Jack J. Frederiksen er forlagsdirektør, HISTORIA.

Indlægget er skrevet i forbindelse med debatarrangementet 'Du bestemmer: Den gode bog og det gode bibliotek'. Debatten finder sted mandag den 3. september på Odense Hovedbibliotek og er en del af projektet 'Litteraturvinkler'.

KOMMENTARER

2018/08/31 Kl. 09:03 Apuleius' Æsel

Tak for den artikel, som jeg sætter stor pris på. Viveca Tallgren, Forlaget Apuleius' Æsel

Du skal være logget ind (/login) for at kommentere

Det Nye BogMarkedet ApS | Viborgvej 159A 8210 Aarhus V | tlf. 51 95 04 14 | info@bogmarkedet.dk
(<mailto:info@bogmarkedet.dk>) | CVR: 37614270

[Privatlivspolitik \(/privatlivspolitik\)](#) [Abonnements- og betalingsbetingelser \(/betingelser\)](#)